

Den odrůdového zkušebnictví ÚKZÚZ

19. června 2013 zkušební stanice Čáslav

Ing. Jan Záhorka, poradce prezidenta AK ČR

Zřízení Agrární komory ČR

- Agrární komora České republiky (AK ČR) byla zřízena zákonem č. 301/1992 Sb. o Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, ve znění zákona č. 121/1993Sb. a ve znění zákona č. 223/1994 Sb., sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství, prosazuje a obhazuje zájmy svých členů, organizuje poradenství a poskytuje informační služby na celém území ČR.
- **4. září 2013 uplyne 20 let od zakládajícího sněmu komory.**

Působení AK ČR

V oblasti právní a legislativní

- řeší obchodní spory pomocí nezávislého Rozhodčího soudu, který založila ve spolupráci s Hospodářskou komorou ČR.
- připomínkuje návrhy právních norem a iniciuje jejich vypracování
- organizuje odborné přednášky a semináře

Působení AK ČR

V oblasti zahraničních vztahů

- má stálého zástupce při evropských strukturách v Bruselu
- je členem COPA-COGECA (Výbor profesních zemědělských organizací v EU - Všeobecný výbor zemědělských družstevních organizací v EU)
- je zastoupena v Ekonomickém a sociálním výboru EU
- navazuje a rozvíjí styky s komorami (nejvíc s krajinami Visegrádské čtyřky),
- pořádá mezinárodní konference a kongresy

Působení AK ČR

V oblasti informatiky

- AK ČR informuje své členy pomocí e-mailových zpráv a vlastního internetového portálu www.apic-ak.cz. Další informace jsou k dispozici na internetových stránkách www.agrocr.cz,
- v týdeníku Zemědělec na vlastní stránce, označené AGRObase, jsou čtenáři seznamováni s aktuální situací v oblastech, důležitých pro zemědělce,
- AK ČR čtvrtletně vydává vlastní informační noviny AGRObase, které jsou distribuovány i do zahraničí

Působení AK ČR

V oblasti propagace domácích agrárních produktů

- organizuje krajské soutěže o nejlepší potravinu
- realizuje evropský program na propagaci mlékarenských výrobků Bílé plus
- ve spolupráci s obchodním řetězcem BILLA propaguje tuzemské biopotraviny a regionální produkty
- organizuje propagaci tuzemských potravin a zemědělských produktů na výstavách gastronomických a kulturních akcích

Členstvo AK ČR

- Agrární komora České republiky sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství všech forem vlastnictví a způsobů podnikání.
- členové AK ČR obhospodařují téměř 2 miliony hektarů zemědělské půdy, to jsou zhruba tři pětiny z celkové výměry ČR.
- počet členů organizovaných prostřednictvím 58 okresních, 2 regionálních a 12 krajských komor je 2.999 z toho 2.507 zemědělských organizací. U podnikatelů v zemědělství převažují počtem 1.284 fyzické osoby. Počet zaměstnanců členstva komory je 111.900. Fyzické osoby jsou v orgánech okresních a regionálních komor zastoupené 37 %.
- v těchto počtech se neuvádí členstvo třiceti členských svazů, sdružení a unií, kde se členství jednotlivých podnikatelů někdy vzájemně překrývá.

Komory

Členstvo AK ČR: podnikatelé v zemědělství, potravinářství a lesnictví jsou členy AK ČR prostřednictvím Okresních agrárních komor, Regionálních agrárních komor, Krajských agrárních komor a členských společenstev

Regionální agrární komora

Středočeského kraje

Okresní agrární komory

- Benešov
- Beroun
- Kolín
- Kutná Hora
- Mladá Boleslav
- Nymburk
- Praha
- Příbram
- Rakovník

Agrární komora kraje
Karlovy Vary

Krajská agrární komora

Plzeňského kraje

Okresní agrární komory

- Domažlice
- Klatovy
- Plzeň-jih
- Plzeň-sever
- Rokycany
- Tachov

Krajská agrární komora

Ústeckého kraje

Okresní agrární komory

- Děčín, Ústí nad Labem
- Chomutov
- Litoměřice
- Louny
- Most

Regionální agrární rada

Libereckého kraje

Okresní agrární komory

- Česká Lípa
- Liberec – Jablonec

Regionální agrární komora

Královehradeckého kraje

Okresní agrární komory

- Hradec Králové
- Jičín
- Náchod
- Rychnov nad Kněžnou
- Trutnov

Regionální agrární komora

Pardubického kraje

Okresní agrární komory

- Chrudim
- Pardubice
- Svitavy
- Ústí nad Orlicí

Agrární komora

Olomouckého kraje

Okresní agrární komory

- Jeseník
- Olomouc
- Prostějov
- Přerov
- Šumperk

Regionální agrární komora

Ostravsko

Okresní agrární komory

- Opava - Ostrava
- Nový Jičín
- Bruntál
- Frýdek-Místek

Agrární komora

Zlínského kraje

Okresní agrární komory

- Kroměříž
- Uherské Hradiště
- Vsetín
- Zlín

Regionální agrární komora

Jihomoravského kraje

Okresní agrární komory

- Blansko
- Brno
- Břeclav
- Hodonín
- Vyškov
- Znojmo

Krajská agrární komora

kraje Vysočina

Okresní agrární komory

- Havlíčkův Brod
- Jihlava
- Třebíč
- Žďár nad Sázavou
- Pelhřimov

Regionální agrární komora

Jihočeského kraje

Okresní agrární komory

- České Budějovice
- Český Krumlov
- Jindřichův Hradec
- Písek
- Prachatice
- Strakonice
- Tábor

Společenstva zájmová

- **AGROFERT**
- **AGROTRADE a.s**
- **Farmtec, a.s.**
- **Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů**
- **Spol. s.p. spravujících lesy ve vlastnictví státu**
- **Agrární unie ČR**
- **Česká zemědělská společnost**
- **Zemědělský svaz ČR**
- **Potravinářská komora**

Společenstva živočišná výroba

- Rybářské sdružení
- Sdružení kafilerů
- Českomoravská drůbežářská unie
- Mlécoop, odbytové družstvo
- Český svaz včelařů

Společenstva živočišná výroba

- **Svaz chovatelů holštýnského skotu**
- **Svaz chovatelů českého strakatého skotu**
- **Svaz chovatelů prasat Čech a Moravy**
- **Unie chovatelů hospodářských zvířat**

Společenstva rostlinná výroba

-
Českomoravské sdružení organizací zemědělského zásobování a nákupu
-
Asociace zahradnických společenstev
-
Českomoravská šlechtitelská a semenářská asociace
-
Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin
-
Lnářský svaz
-
Ústřední bramborářský svaz ČR

Společenstva rostlinná výroba

- Ovocnářská unie

- Českomoravský cukrovarnický spolek

- Svaz pěstitelů chmele ČR

- Svaz pěstitelů cukrovky ČR

- Svaz vinařů ČR

- Zelinářská unie Čech a Moravy

Komise AK ČR

- **Ekonomická**
- **Pro životní prostředí**
- **Právní**
- **Pro školství a vzdělávání**
- **Redakční rada Zpravodaje**
- **Myslivecká**

Komoditní rady AK ČR

- pro obiloviny a olejniny,
- pro mléko a hovězí maso,
- pro vepřové maso,
- pro vejce a drůbež,
- pro nezemědělské využití zemědělské a lesnické produkce – sekce bioplyn, biomasa,
- pro víno,
- pro brambory,
- pro cukrovku,
- pro chmel,
- pro ovoce a zeleninu,
- pro len a konopí,
- pro ryby,
- pro okrasné květinářství.

Komora a doporučování odrůd

- Systém doporučování odrůd lze zařadit do poradenské činnosti, kterou AK ČR ukládá zákon o Hospodářské a Agrární komoře ČR 301/92 § 4 odst. 1 „Komory v rámci své působnosti zejména“ a) „poskytují svým členům poradenské a konzultační služby v otázkách spojených s podnikatelskou činností.“
- Odborné poradenství je však spíše doménou členských společenstev komory jako jsou v živočišné výrobě svazy chovatelů a v rostlinné produkci např. Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin, Ústřední bramborářský svaz a další.
- Protože však neexistoval žádný svaz či sdružení pěstitelů obilovin a luskovin ujala se z pověření ÚKZÚZ organizování systému doporučování odrůd u těchto plodin AK ČR.
- Od samého začátku však tento systém u ječmene organizuje specializovaný Svaz pěstitelů ječmene. Po vzniku Svazu pěstitelů luskovin odpadl z pověřené komory i příslušný sortiment.

Konstrukce systému SDO

- ÚKZÚZ je na základě příslušného ustanovení zákona č. 219/2003 Sb. o uvádění osiva a sadby do oběhu pověřen MZe prováděním pokusů pro Seznam doporučených odrůd.
- ÚKZÚZ následně uzavírá smlouvy s tzv. garanty, pěstitelskými svazy a AK ČR. Garanti s využitím dotačního titulu 9.A.b.4 od MZe zajišťují financování pokusů na pracovištích mimo stanice ÚKZÚZ.
- do systému zařazuje odrůdy komise ÚKZÚZ na základě žádosti majitelů či udržovatelů odrůd. Základním předpokladem pro zařazení je registrace odrůd. Výsledky pokusů pro tuto registraci se pak po doplnění o výsledky z pracovišť mimo stanice ÚKZÚZ využívají pro SDO.
- výsledky se zveřejňují na internetových stránkách ÚKZÚZ, AK ČR, garantů, v listovkách, příručkách, v týdeníku Zemědělec apod.
- z průzkumu, který před několika léty provedla AK ČR u pěstitelů vyplývá potřeba tohoto objektivního systému pro praxi a důležitost zejména pro srovnání s firemními nabídkami šlechtitelů a obchodníků.

Nedostatky systému

Zkoušení jen registrovaných odrůd

- Pěstitelé v ČR mohou pěstovat jakoukoliv odrůdu polních plodin z Evropského katalogu, tj. registrovanou být jen v 1 zemi EU. Tedy kterékoliv zemi EU – nemusí být registrována v ČR
- Tak se stává, že se pro doporučování zkouší odrůdy, které mají minimální pěstitelské plochy. Naopak odrůdy, které mají již velké pěstitelské plochy se nezkouší, protože nejsou v ČR registrovány.
- Mohou nastat i případy, kdy je odrůda v ČR registrována, ale udržovatel ji do zkoušek pro doporučování nepřihlásí, např. z obavy o výsledek některého zkoušeného parametru. Přitom se tato odrůda na základě firemních nabídek může pěstovat na velkých plochách.
- Přesvědčivým důkazem je rozšíření odrůd žita nezařazená do systému doporučování, ale i vymrznutí velkých ploch některých odrůd pšenic v zimě 2011/2012.

Nedostatky systému

Návrhy na zvýšení nezávislosti systému

- navrhuje se změnit příslušné ustanovení zákona o uvádění osiv a sadby do oběhu nevázat zkoušení pro doporučování na registraci v ČR a na žádost šlechtitele či udržovatele odrůdy. Nezávislá komise by potom mohla vybrat kteroukoliv odrůdu, která se jeví pro pěstitelskou praxi významná.

Nedostatky systému

Financování systému

- dalším nedostatkem je snižování dotací do financování zkoušení pro doporučování odrůd ze strany MZe. To mělo za následek, že se některé plodiny přestaly zkoušet, u obilovin to bylo žito a jarní pšenice.
- pro sklizeň r. 2013 nebyl zatím dotační titul vyhlášen vůbec. Financování již zasetych pokusů tak není dořešeno. Existuje jen příslib, že problém se bude řešit z výnosů prodeje státní půdy Pozemkovým úřadem v 2. pololetí, tedy zřejmě až po sklizni. Takový způsob financování rozhodně neodpovídá významu systému doporučování. Nejistota s financováním může vést až k jeho zániku.
- další existence systému doporučování je ohrožena i tím, že sazba dotačního titulu na odrůdu není pevně stanovena, zní do. tzn. gestor se dozví konkrétní částku až v prosinci, kdy už je dávno po sklizni.

Zahraniční systémy

- Ve snaze získat zahraniční zkušenosti s doporučováním odrůd oslovila AK ČR partnerské organizace v Německu, Rakousku, Francii, Maďarsku, Polsku, Velké Británii a na Slovensku. Rovněž Národní odrůdový úřad oslovil své zahraniční partnery.
- Z průzkumu vyplývá, že
 - **systém organizuje stát** (Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko) **nebo sdružení producentů obilí, odbytová družstva, ale i sdružení šlechtitelů** (Maďarsko, Francie, V. Británie).
 - **systém prošel postupným vývojem** od 50 let ve Francii, V. Británii, 7 let v Maďarsku, Polsku od r. 2004 apod. – většinou je ustaven ze zákona a spojován se zemědělským poradenstvím
 - **zkoušení se provádí u většiny polních plodin**, v Maďarsku jen u kukuřice a pšenice na Slovensku v r. 2012 jen u řepky, pro r. 2013 nejsou přihlášky.
 - **financování** je velmi různorodé od státního, Německo, Rakousko, po Asociaci vlastníků odrůd a distributorů osiv v Maďarsku, farmářské organizace a obchodníky ve Francii, 27 % zprac. průmysl, 2 % Agrární komora, Vojvodství 15 % a zbytek státní rozpočet v Polsku. Na Slovensku systém financují žadatelé, ve V. Británii z 55 % zpracovatelský průmysl, ze 45 % Asociace šlechtitelů.
 - prakticky všude se využívají výsledky národních registračních zkoušek, tím je dáno i zapojení šlechtitelů do systému, ve V. Británii jsou šlechtitelé zapojeni v řídicích strukturách, Maďarská agrární komora doporučuje vyhnout se zapojení státu.

Možnosti zvýšení stability systému

- nejvhodnějším způsobem k vytvoření stability by bylo vytvoření zcela nezávislého systému na registraci i žadatelích o zkoušení.
- k tomu by bylo nezbytné vytvořit stabilní systém financování
- pokud takový systém nezaručí stát, resp. MZe, bylo by vhodné vytvořit více zdrojové financování např. Fond pro nezávislé zkoušení a doporučování odrůd takto:
 - vklad státu by tvořily výsledky zkoušení pro registraci a finanční podpora,
 - odvod z každého prodaného produktu zpracovatelským průmyslem ke konečnému užití, ve kterém byla použita zemědělská surovina. Zpracovatelé by si mohli vybrat příspěvky v cenách zemědělských surovin. Podobně je tomu např. v Německu při tvorbě tzv. Absatz fondu. Zjednodušeně by bylo možné stanovit příspěvky do fondu i sazbu na 10 či 100 tisíc tržeb.
 - zpoplatnění a prodej výsledků pokusů a doporučení všem uživatelům tj. zemědělcům, šlechtitelům, zpracovatelům a dalším zájemcům.
- taková úprava by si vyžádala zákonnou úpravu včetně pověření správce fondu a transparentního kontrolního systému.

Další kroky

- první krok ve zmapování zahraničních systémů doporučování odrůd byl učiněn.
- druhým krokem by měla být jednání všech zainteresovaných šlechtitelských, pěstitelských, zpracovatelských svazů, ÚKZUZ a MZe.
- pokud se dojde ke shodě na základních obrysech stabilního systému připravit zákonnou úpravu k dalšímu projednávání, k tomu vytvořit pracovní skupinu ze zainteresovaných svazů a orgánů.

Děkuji za pozornost

Ing. Jan Záhorka
poradce prezidenta AK ČR
tel: 606 755 026

sekretariat@akcr.cz

www.agrocr.cz

www.apic-ak.cz

